

معرفی‌های گزارشی

◀ قرآن و حدیث

◊ تفاوت ترجمه‌های قرآن از منظر ایدئولوژیک
یهوخت نژاد حقیقی؛ چاپ اول، تهران:
سخن، ۲۳۰ ص.

ترجمه، امری حساس و ظریف است و حساسیت و ظرافت آن متناسب با متنی که انتقال داده می‌شود، تغییر می‌کند. یکی از حساس‌ترین حوزه‌های تخصص ترجمه، حوزه ترجمه متون مقدس، به ویژه قرآن است. سال‌ها پیش از این، نوع خاصی از ترجمه در میان پیروان متون مقدس رواج یافت که به ترجمه «تحت اللفظی» شهرت یافت. این اتفاق با ورود مسیحیت به امپراتوری روم همراه بود. این نوع ترجمه نشان از ترس، احتیاط، احترام، خضوع و خشوع در مقابل متن مقدس بود. پس از آن، در میانه سده پنجم هجری ترجمه با دیدگاه تفسیری آمیخته شد و ترجمه تحت اللفظی مورد نقد قرار گرفت. در ادامه، از اواخر سده یازده هجری قمری ترجمه و تفسیر

درهم آمیخت و تفسیر بر ترجمه غلبه یافت. البته باید اشاره کرد که درباره ترجمه و تفسیر فارسی قرآن نیز دوره‌های مختلفی وجود دارد که همین دوره‌ها، بی‌ارتباط با تغییر دیدگاه درباره متن مقدس و شیوه انتقال آن نیست. در کتاب حاضر، ضمن بیان معنا و مفهوم ترجمه، تفاوت ترجمه‌های مختلف قرآن از منظر ایدئولوژیک مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین ضمن معرفی متون منتخب و پدیدآورندگان آن، مقایسه ترجمه‌های مختلف در سه سطح واژگان، نحو و بافت متن معرفی شده است.

◊ درسنامه ترجمه قرآن کریم

هادی حجت؛ چاپ اول، قم: دارالحدیث، ۱۵۲ ص.

پژوهشی درباره شیوه صحیح ترجمه قرآن است که جنبه‌ای آموزشی برای قرآن‌پژوهان اعم از طلبه و دانشجو دارد. در این اثر ابتدا کلیاتی از ترجمه مانند مفهوم لغوی و اصطلاحی ترجمه و شرایط ترجمه و بایسته‌های یک ترجمه مطلوب از قرآن کریم ارائه شده سپس شیوه‌ها و سبک‌های ترجمه قرآن کریم معرفی شده و اقسام ترجمه‌ها و مزایای

هریک از آن‌ها بیان گردیده است. نگارنده تاریخچه‌ای از ترجمه قرآن کریم به زبان فارسی و معرفی برخی از ترجمه‌های کهن ارائه نموده و به معرفی برخی از ترجمه‌های فعلی قرآن پرداخته است. وی همچنین مراحل ترجمه قرآن مانند شناسایی و تفکیک اجزای آیه، ترجمه صحیح مفردات و واژگان قرآنی، ترجمه صحیح ترکیب‌های قرآنی و ترجمه صحیح جملات را بررسی کرده است و از آنجایی که کتاب جنبه‌ای درسنامه‌ای دارد، تمریناتی را نیز در پایان کتاب برای قرآن‌پژوهان در نظر گرفته است.

◊ الاراء الرجالیة للفضل بن شاذان

مهدی بیات مختاری؛ چاپ اول، قم: میراث ماندگار، ۲۸۰ ص.

مجموعه‌ای از دیدگاه‌های رجالی و بررسی شخصیت حدیثی و علمی «فضل بن شاذان» است. در این اثر نخست مقدمه‌ای در مورد علم حدیث و رجال و شخصیت رجالی فضل بن شاذان یکی از روایان مشهور احادیث اهل بیت (ع) و نقش وی در این علم ارائه گشته سپس دیدگاه‌های رجالی وی در مورد برخی از روایان و جایگاه آنان در نقل حدیث و

شخصیت اخلاقی و اعتقادی آنان بیان شده است. نگارنده اعتماد خاص ائمه (ع) را به فضل بن شاذان و سخنان ایشان را در مورد وثاقت وی منعکس کرده و به ترتیب حروف الفبا به بیان میزان وثاقت یا عدم وثاقت آنان در علم حدیث پرداخته و شخصیت حدیثی یکصد و هشتاد و یک نفر از زنان و مردان راوی را بررسی نموده است.

◀ فقه و اصول

◊ دین و حکومت

محمد صادق غلام جمشیدی؛ چاپ اول، تهران: امیر کبیر، ۳۳۰ ص.

مهم ترین مسأله ای که اثر بارزی بر ویژگی های متمایز کننده اسلام از دیگر ادیان توحیدی دارد، آمیختگی دین و سیاست در طرح نظری و تحقق خارجی آن است. این ویژگی، چنان صبغه سیاسی منحصر به فردی به اسلام و آنچنان وجهه دینی خاصی به حکومت های مسلمان در طول تاریخ داده که کمتر نظیری برای آن در دیگر ادیان و تمدن ها می توان یافت؛ چرا که حکومت دینی مانند همه داده های شریعت، از وحی سرچشمه گرفته و در رسول گرامی اسلام (ص) طی آن پیام های آسمانی را از منبع غیب دریافتی بود و خود بنیانگذار چنین حکومتی بوده است. امامان معصوم (ع) نیز، در طی ۲۵۰ سال دوره امامت خود، در اندیشه تشکیل آن بوده اند؛ به گونه ای که اگر زمینه ای برای فراهم آمدن حکومت دینی فراهم می آمد، از هیچ کوششی دریغ نمی ورزیدند و در عصر غیبت کبرا هم، فقهای شیعه را بدین

امر مهم توصیه می فرمودند. بنابراین فقهای شیعه در اندیشه چنین حکومتی به سر می بردند تا این که امام خمینی (ره) نظام جمهوری اسلامی ایران را تأسیس و رکن اساسی آن را ولایت فقیه قرار دادند. بنابراین، دین در تمام زمان ها به عنوان یک نیروی مستعد وحدت بخش، در حیات تمامی انواع دولت ها حضور داشته است. در کتاب حاضر، در بخش نخست به ضرورت تشکیل حکومت دینی و دلایل آن پرداخته می شود. سپس، سیر تاریخی مسأله دین و حکومت با مسایل فرعی آن تشریح می گردد در ادامه نیز ویژگی های حکومت دینی تبیین و در پایان به برخی از شبهات در این باره پاسخ داده می شود.

◊ ارزش های دینی حاکم بر دفاع غیر عامل

محسن فردرو، علی اکبر رضایی، سید محمد رضا مصطفوی؛ چاپ اول، تهران: عابد، ۴۰۰ ص.

دفاع، مفهومی یکپارچه است که شامل دو بخش دفاع عامل و دفاع غیر عامل می شود. آن چیزی که این دو دفاع را از هم تفکیک می کند، استفاده از سلاح نظامی است. هر دفاعی که به واسطه سلاح نظامی انجام شود، دفاع عامل و هر دفاعی که بدون استفاده از سلاح باشد، دفاع غیر عامل نام دارد. در این میان دفاع غیر عامل با افزایش توان ملی سعی می کند منافع کشور را حفظ کند و در صورت بروز تهدید یا پیش بینی قبلی، آثار مخرب و آسیب های آن را به حداقل برساند. این بعد از دفاع در شیوه زندگی و سیره ائمه اطهار (ع) و سفارشات آنها به شیعیان نیز دیده شده است. به طور کلی، دستور العمل دفاع غیر عامل را از دیدگاه اسلام در مواردی چون: واجب بودن

حفظ نظام اسلامی؛ مردم، مهم ترین نیروی دفاعی دز دفاع غیر عامل؛ امر به معروف و نهی از منکر جزئی از دفاع غیر عامل؛ ضروری بودن حفظ جان مردم از خطرات دشمنان؛ ضروری بودن شناخت فریب ها و خدعه های دشمن و... خلاصه کرد. در پژوهش حاضر با استناد به فرهنگ قرآنی و اسلامی سعی بر آن است تا ضمن تشریح پدافند غیر عامل و تفکیک آن از دفاع عامل، راهکارهایی به منظور فرهنگ سازی پدافند غیر عامل ارائه گردد. در این بررسی از دیدگاه انیشتندان و کارشناسان مطلع نیز بهره گرفته شده است. از مباحثی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است می توان به تبیین فلسفی وقوع جنگ؛ حکمت دفاع غیر عامل در اسلام؛ پدافند در شهر سازی؛ دفاع غیر عامل در سیره نبوی؛ اندیشه های دفاعی در اسلام و... اشاره کرد.

◊ الاستصحاب: دراسة نظریة و تطبیقیة مقارنہ

محمد مهدی احمدی؛ چاپ اول، قم: بوستان کتاب، ۱۶۰ ص.

تحقیقی درباره ابعاد مختلف اصل «استصحاب» و ادله قرآنی، روایی و عقلی آن و احکام و فروع مربوط به آن از منظر شیعه و اهل سنت است. در این اثر با رویکردی تطبیقی احکام و قواعد مربوط به یکی از اصول عملیه در اصول فقه به نام اصل استصحاب مورد بحث و بررسی قرار گرفته و شرایط جریان داشتن این اصل و مقومات آن، حجیت استصحاب و ادله مربوط به آن و جاری شدن این اصل در عبادات و معاملات مورد تجزیه و تحلیل اصولی قرار گرفته است. نویسنده استناد اصولیین شیعه و

اهل سنت به آیات قرآن، روایات ما دلایل عقلی و بنای عقلا و اجماع را مبنی بر اثبات حجیت اصل استصحاب به عنوان یک مدرک شرعی در فروع مختلف فقهی را بررسی نموده و نقطه نظرات مشترک و متفاوت آنان در مورد قواعد فقهی و اصولی مربوط به آن را تبیین نموده است.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ اندیشه‌های تقریبی علامه شرف‌الدین عاملی محمداسحاق ذاکری؛ چاپ اول، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۲۷۲ ص.

این کتاب در بررسی شخصیت، آثار و اندیشه‌های تقریبی علامه شرف‌الدین می‌باشد. نویسنده پس از بیان ویژگی‌های وی، آثار و فعالیت‌های او را شمرده و به تبیین مفاهیم اساسی مورد استفاده در بحث تقریب اقدام می‌کند. اهمیت وحدت امت اسلامی در قرآن و روایات، بحثی است که به دنبال تبیین اولین اختلافات و منشأ آن مطرح نموده است و تاریخچه‌ای از فعالیت‌های تقریب مذاهب اسلامی را نیز برمی‌شمارد. وی پس از بیان اندیشه‌های گوناگون و رویکردهایی که در این باب وجود دارد به بیان محورها و موضوعات این بحث، نظیر امامت و خلافت، اسلام و ایمان و عدالت صحابه از نگاه علامه می‌پردازد.

◊ خلیج فارس: همراه سه نقشه

غلامعلی بایندر؛ چاپ اول، تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۶۸ ص. کتاب حاضر که اثر دریادار غلامعلی بایندر است، پس از گذشت حدود هفتاد

سال تجدید چاپ شده است و یکی از نخستین آثار پژوهشی حاصل از دور جدید توجه ایرانیان به خلیج فارس و اعاده حاکمیت ملی کشور است. دوره‌ای که با تلاش‌های ایران برای تشکیل یک نیروی دریایی امروزی، از سال‌های پایانی دهه ۱۳۰۰ شمسی همراه شد و سرگذشت غلامعلی بایندر نیز با آن گره خورد. در این کتاب، افزون بر ارائه مجموعه‌ای از اطلاعات تاریخی و جغرافیایی کلی درباره این حوزه، به ویژه درباره وضعیت بحرین، مطالبی که گویای توجه خاصی است که در آن ایام نسبت به این موضوع در حال شکل‌گیری بوده است دارد.

نگارنده در مقدمه کتاب ضمن تأکید بر اهمیت خلیج فارس به عنوان تنها دریای آزادی که ایران را به دنیا مربوط ساخته و سر تا سر کرانه‌های شمالی آن در قلمرو کشور است، هدف از تدوین چنین مجموعه‌ای را افزایش آگاهی ایرانیان و به خصوص افسران و کارمندان ادارات دولتی دانسته است.

◊ معماهای تاریخی: رازهای ناگشوده در تاریخ معاصر ایران

محمود طلوعی؛ چاپ اول، تهران: علم، ۵۸۶ ص.

در تاریخ ایران و جهان، وقایع بسیاری در پرده ابهام مانده و واقعیت این رویدادها پس از گذشت ده‌ها و صدها سال به درستی روشن نشده است. درباره این وقایع روایت‌های گوناگون و گاه متفاوت از زبان شاهدان یا به قلم مورخین و گزارشگران نقل شده و مغایرت این روایات با یکدیگر و گزارش‌های رسمی که درباره این رویدادها منتشر شده، قضاوت درباره صحت و سقم هریک از

این روایات را دشوارتر کرده است. مؤلف در کتاب حاضر به شرح بعضی از وقایع در تاریخ معاصر ایران، از دوران قاجاریه به بعد پرداخته و کوشیده است با استفاده از منابع مختلف و استناد به معتبرترین روایات، ابهامات و تردیدهایی را که درباره این وقایع در اذهان وجود دارد تا حد امکان برطرف کند. برخی از این وقایع که در کتاب عنوان شده، عبارت‌اند از: زوایای پنهان زندگی امیرکبیر، راز قتل ناصرالدین شاه، راز آمدن و رفتن مصدق، نقش پنهان زنان در زندگی شاه و رازهای انقلاب ایران.

◊ دیوان و قشون در عصر صفوی

ویلم فلور؛ چاپ اول، تهران: آگه، ۴۰۴ ص. کتاب حاضر، درباره دیوان‌ها و قشون نظامی عصر صفوی است و در سه فصل تنظیم شده است: فصل نخست، درباره سازمان حکومت مرکزی، مناصب عالی دولتی و رویه‌های دیوان عالی است. فصل دوم به بحث درباره حکومت ایالتی می‌پردازد. همچنین اطلاعاتی درباره منصب داروغه و وزیر عرضه شده است. موضوع فصل سوم نیز قشون صفویه، چگونگی شکل‌گیری آن و اصطلاحات در قشون است. البته بحث این فصل به سازمان واحدهای مختلف قشون محدود نمی‌شود، بلکه سلاح‌های مورد استفاده آن، تاکتیک و رزم‌آرایی مورد عمل و نحوه پیروزی در نبردها و محاصره‌ها نیز شرح داده شده است. نتیجه نگارنده نیز از پژوهش حاضر، چنین است: «ساختار قدرت در دولت صفوی پس از ۱۶۰۰، که قبال قزلباش ناگزیر قدرت خود را با گروه جدیدی در پیکره نظام یعنی غلامان تقسیم کردند و خود اینان نیز، بعدها به

لغزش هاست و برای کشف حقایق و حرکت رو به جلوی نظریات می‌بایست به بازنگری پرداخت. نقد در صورتی که بر اصول علمی منطبق و از انگیزه‌های معرفتی عاری باشد، از لوازم رشد و بالندگی به شمار می‌آید. در جامعه کنونی ما نقد کتاب شاید عمری ۵۰ ساله داشته باشد. در طول این نیم قرن، جریان نقد فراز و نشیب‌های فراوانی داشته است. آسیب‌شناسی این پدیده حاکی از آن است که جدای از عوامل جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و حتی سیاسی، بیشتر کسانی که گام در این وادی نهادند با اصول و مبانی آن آشنایی نداشتند. مجموعه حاضر شامل ۲۳ مقاله از صاحب‌نظران درباره مبانی، مقدمات، اصول و اخلاق نقد است. از جمله افرادی که مقالات آنها در کتاب آمده است می‌توان به علی اوجیبی، کامران پارسی‌نژاد، غلامعلی حداد عادل، فرخنده حق‌شنو، احمد شاکری، احسان عباسلو، میرجلال‌الدین کزازی و ... اشاره کرد.

◀ ادبیات

◊ مالک ملک سخن: شرح قصاید خاقانی عباس ماهیار؛ چاپ اول، تهران: سخن، ۷۵۲ ص.

عده‌ای، خاقانی را شاعری مغلق‌گوی و بعضی او را سراینده شعرهای بی‌معنی می‌دانند. اما جایگاه او را باید نزد مولانا و حافظ جست‌وجو کرد و در لابه‌لای مضمون‌های آن دو شاعر، مضمون شعرهای او را یافت. خاقانی در ابداع صورت‌های خیال‌دل‌انگیز، اگر بی‌نظیر نباشد، کم‌نظیر است. آگاهی‌های او از دانش‌های متداول دینی در آن روزگار، مانند علوم قرآنی و روایی و گفته‌های مفسران و سیره‌نویسان و ... هم چنین اطلاع او از دانش‌هایی مانند طب و نجوم و اسطوره‌های ملی ایران و باورهای عامه، حتی بازی‌های کودکانه محلی و مهارت در کاربرد آنها، خاقانی را مالک ملک سخن ساخته است. او با بیان سحرانگه خود شیوه‌ای تازه در آورده است. از این رو نگارنده، در کتاب حاضر، به شرح قصاید خاقانی پرداخته است. این قصیده‌ها عبارت‌اند از: در توحید و موعظه و معراج نبی اکرم (ص)؛ ایوان مدائن؛ بار عام کعبه؛ قصه زندان و بند؛ قصیده معروف به ترساییه؛ مدیحه‌ای برای شروان‌شاه؛ مرگ رشیدالدین؛ و در آرزوی خراسان.

◊ عیار نقد: مجموعه مقالاتی در حوزه مبانی نظری نقد به قلم گروهی از نویسندگان علی اوجیبی؛ چاپ اول، تهران: مؤسسه خانه کتاب، ۳۶۰ ص.

یکی از اصول بدیهی معرفت‌شناسی آمیخته بودن معرفت بشری به خطا و

خواجه سرایان پیوسته، جابه‌جایی عمده‌ای صورت گرفته است. این پراکندگی قدرت موجب تشدید قدرت اجرایی سلطنت شد، اما نهایتاً به سبب ناممکن شدن اداره کشور به دست سیاستمداران قدرتمند، دولت را فلج کرد. نبود یک اصل راهنما یا ایدئولوژی این جریان را شدت بخشید و سرانجام زوال سلسله صفوی را سبب شد.

◊ جنگ جهانی اول

رابرت گرین؛ چاپ اول، تهران: ققنوس، ۱۳۰ ص.

جنگ جهانی اول، در ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۴ آغاز شد. علت شروع جنگ، قتل دوک بزرگ، فرانکس فردیناند، وارث تاج و تخت امپراتوری اتریش-مجارستان بود. دوک بزرگ در سارایوو، پایتخت قدیمی بوسنی و هرزگوین و بزرگ‌ترین شهر بالکان به قتل رسید. این قتل ممکن بود در حد حادثه‌ای کنترل شده باقی بماند، اما چنین نشد و کشورها را یکی پس از دیگری درگیر کرد. در حالی که قدرت‌های بزرگ اروپا-بریتانیا، فرانسه و روسیه در یک سو و آلمان و اتریش و مجارستان در سوی دیگر- تنها خواهان صلح بودند، عملاً برای جنگ آماده می‌شدند. در این زمان اروپا به کانون زمین‌لرزه‌ای سیاسی تبدیل شد و موج‌های ضربه‌ای آن به سرعت به بیرون گسترش یافت و به تمامی نقاط جهان رسید. این درگیری در تاریخ به جنگ جهانی اول یا جنگ بزرگ مشهور شد. کتاب حاضر که یکی از مجلدات «مجموعه تاریخ جهان» است به معرفی بررسی وقایع جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸ م) اختصاص دارد.

